

รูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน
ด้านความรับผิดชอบของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3
A MODEL MANAGEMENT OF STUDENTS DISCIPLINE ACTIVITIES ENHANCEMENT
IN RESPONSIBILITY FOR STUDENTS OF SCHOOLS CLUSTER 1 UNDER
NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ธีร์ธัช เกษโร¹,
พระครูพิจิตรศุกการ², มะลิวัลย์ โยธารักษ์³ และ สุเวทิน ไกรนรา⁴
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช^{1,2,3,4}
Theetat Kassaro¹,
Phra Kru Phichit Supakan², Maliwan Yotharak³ and Suvetin Krainara⁴
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus^{1,2,3,4}
Corresponding Author; Email: final03ef@gmail.com

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน 2) ศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน และ 3) นำเสนอรูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสัมภาษณ์ จำนวน 14 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ สัมภาษณ์เชิงลึก สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปแบบสัมภาษณ์แล้วประมวลผลโดยผู้เชี่ยวชาญ

---

* ได้รับบทความ: 10 กุมภาพันธ์ 2564; แก้ไขบทความ: 14 มีนาคม 2564; ตอรับตีพิมพ์: 21 มิถุนายน 2564
Received: February 10, 2021; Revised: March 14, 2021; Accepted: June 21, 2021

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบมีกิจกรรมหลัก 2 กิจกรรม กิจกรรมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน โดยมี 3 กิจกรรมย่อยคือกิจกรรมที่ส่งเสริมการตรงต่อเวลา กิจกรรมเสริมสร้างการดูแลรักษาสุขภาพ กิจกรรมออมทรัพย์ และกิจกรรมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงร่วมกันของโรงเรียน โดยมี 3 กิจกรรมย่อยคือกิจกรรมการเข้าแถวตามลำดับ กิจกรรมการเสริมสร้างการปฏิบัติตามกฎระเบียบ กิจกรรมการดูแลความสะอาดภายในบริเวณโรงเรียน

ผลการศึกษารูปแบบพบว่ามีการดำเนินการบริหารจัดการ คือ มีการประชุมครูระดับความคิด วิธีการบริหารกิจกรรม สร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีการติดตามนักเรียนในการทำกิจกรรม

ผลการเสนอรูปแบบผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ วัตถุประสงค์และกระบวนการดำเนินการพัฒนาระเบียบวินัย มีความเป็นไปได้ เหมาะสมและเป็นประโยชน์ แล้วสามารถนำผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ สำหรับทบทวน แก้ไข เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับการปรับปรุงการดำเนินงานในความสำเร็จของการจัดกิจกรรม

คำสำคัญ: การบริหารกิจกรรมนักเรียน; วินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ

Abstract

The objectives of this research are as follows: To study the state of discipline in term of responsibility of students To study the model for management of activities for the development of student discipline in term of responsibility of students And to present the model for management of activities for the development of student discipline in term of responsibility of students, this is the qualitative, composed of fourteen key informants and three specialist and seven scholars for focus group. the instruments for this research composed of depth interview form, and focus group discussion.

The research results found that

The activities for the development of student discipline in term of responsibility of students composed of two main activities 1) Activity for development of self responsibility and composed of three semi activities i.e. activity for development of time right, activity for health care, and activity for saving. 2) Activity of public responsibility, to regarding of order, agreement of school with three semi activities i.e. activity for row standing, activity for regulation regarding and activity for keep cleaning in school.

The results of the model study showed that there was a management process, ie, a teacher meeting and brainstorming. Activity management method Create incentives for behavior change Students are followed up on activities.

The results of the presentation of the model experts viewed that the activity management model to enhance student discipline on accountability. Objectives and procedures for discipline development It is possible, appropriate and useful. Can then bring the performance To provide feedback to review and to provide information for the improvement of operations in the success of the activities.

Keywords: Student Activity Management; Discipline Students Responsibility

บทนำ

ในยุคปัจจุบันโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากตามเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมในหลาย ๆ ด้านทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ดังนั้นการที่จะเตรียมคนให้พร้อมเข้ากับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะเรื่องการเสริมสร้างวินัย สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – พ.ศ.2579) ที่ “มุ่งเน้นสร้างผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21” รวมถึงแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ในด้านที่ 3 คือ ด้านพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นในเรื่องการ บูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2561 : 35) และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (เพ็ญญา ปาสาวัน, 2543 : 16)

ในสถาบันครอบครัว ได้ขาดความใกล้ชิดระหว่าง พ่อ แม่ และลูกเนื่องจากภาระหน้าที่ การงาน ต้องออกไปหาเลี้ยงครอบครัวที่ในตัวเมืองหรือต่างจังหวัดจึงปล่อยให้ลูกต้องอยู่กับญาติ ทำให้ลูกขาดความอบอุ่น การเอาใจใส่ไม่เท่าที่ควร และขาดการอบรมที่ต่อเนื่องจากครอบครัว และโรงเรียนเป็นสถานที่คอยดูแลนักเรียนให้พัฒนาอย่างมีคุณภาพ โรงเรียนจะต้องคอยควบคุมดูแลให้นักเรียนมีพฤติกรรม มารยาท ความประพฤติ ที่เหมาะสมให้อยู่ในกฎของโรงเรียน ดังนั้นการดำเนินงาน เสริมสร้างระเบียบวินัยในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสร้างความเป็นระเบียบวินัยให้นักเรียน ดังนั้นครู และบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการเสริมสร้าง ให้นักเรียนมีระเบียบวินัยทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน (สุนิษา ร่มคำ, 2562 : 2)

วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น 213 ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2564

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการดำเนินการส่งเสริมวินัย เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างการมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 อำเภอเชียรใหญ่ที่เหมาะสม เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และสามารถนำไปพัฒนา นักเรียนให้มีพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบในเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 อำเภอเชียรใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ในเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 อำเภอเชียรใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบในเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 อำเภอเชียรใหญ่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักขั้นตอนการศึกษาสภาพการมีวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน มีผู้ให้ สัมภาษณ์ในการศึกษารูปแบบ ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 14 ท่าน โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 10 ท่าน และหัวหน้างานบริหารทั่วไป จำนวน 4 ท่าน ขั้นตอนการ ศึกษาแบบมีผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความ รับผิดชอบ โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 ท่าน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 ท่าน ขั้นนำเสนอรูปแบบ ศึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 ท่าน หัวหน้างานบริหารทั่วไป จำนวน 2 ท่าน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 ท่าน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีการศึกษาสภาพวินัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก การศึกษารูปแบบวินัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ และการเสนอรูปแบบใช้แบบ สอนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองคือ การตรงต่อเวลา การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตนเอง ให้สมบูรณ์แข็งแรง และการออมทรัพย์ การประหยัด อดออมของนักเรียน

ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมคือ การเข้าแถวตามลำดับ การเสริมสร้างการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และการดูแลรับผิดชอบความสะอาดภายในบริเวณโรงเรียน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563

5. การวิเคราะห์ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดสนทนากลุ่ม-(Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแล้วมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพสถานศึกษาทุกสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน การสร้างจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีของนักเรียน สร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่นักเรียน โดยมีครูคอยดูแล กำกับติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานต่อไป

- กิจกรรมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเอง
- กิจกรรมการตรงต่อเวลา
- กิจกรรมการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตนเอง
- กิจกรรมการออมทรัพย์
- กิจกรรมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- กิจกรรมเข้าแถวตามลำดับ
- กิจกรรมการเสริมสร้างการปฏิบัติตามกฎระเบียบ
- กิจกรรมการดูแลความรับผิดชอบต่อความสะอาด

โดยให้สถานักเรียนเป็นผู้ตรวจดูแลความเรียบร้อย และนำมารายงานในกิจกรรมหน้าเสาธงของทุก ๆ วัน

2. ผลการศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 อำเภอเชียรใหญ่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น 215
ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2564

นครศรีธรรมราช เขต 3 ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ จะได้รูปแบบการบริหารกิจกรรม คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน

- กิจกรรมส่งเสริมการตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม
- กิจกรรมเสริมสร้างการดูแลสุขภาพสภาพร่างกายของตนเองให้สมบูรณ์แข็งแรง
- กิจกรรมออมทรัพย์ การประหยัด อดออมของนักเรียน
- กิจกรรมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎระเบียบ
- กิจกรรมกิจกรรมเข้าแถวตามลำดับ
- กิจกรรมการเสริมสร้างการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ
- กิจกรรมการดูแลรับผิดชอบความสะอาดภายในบริเวณโรงเรียน

3. ผลการนำเสนอรูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยของนักเรียนด้าน ความรับผิดชอบในเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 อำเภอเชียรใหญ่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยมีกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ จะต้องอาศัยหลาย ๆ ด้านเพื่อสร้างให้เกิดระเบียบวินัยในนักเรียน

- ผู้บริหารจะต้องสร้างให้ครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครู อาศัยความรักระหว่างครูและเด็กให้ มีการประสานงานระหว่างครูและผู้ปกครอง เพื่อเป็นการนำผลการศึกษาไปปรับปรุงแก้ไข และใช้เป็นบรรทัดฐานในการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมให้มีทิศทางไปในทางเดียวกัน

- สถานศึกษาจะต้องทำการศึกษาลักษณะสถานศึกษา เตรียมจัดการสอนสร้างจิตสำนึก และทัศนคติที่ดี ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน จนนักเรียนซึมซับและทำเป็นนิสัยโดยไม่มีใครบังคับและเต็มใจทำด้วยตนเอง

- สร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการตรงต่อเวลา ทั้งเมื่อตอนที่มิครูกำกับดูแลและไม่มีใครกำกับดูแล โดยมีการติดตามผลและประเมินผล

- แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตาม กำหนดปฏิทินประเมินผล ประเมินตามสภาพจริง สรุปผล และติดตามการประเมินผลเพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับการปรับปรุงการดำเนินงานในความสำเร็จของการจัดกิจกรรม

- ได้ขอเสนอองค์ความรู้การบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยของนักเรียนด้านความ รับผิดชอบสำหรับผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาด้านความ รับผิดชอบให้เหมาะสมกับแต่ละโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่องการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความ รับผิดชอบของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม กิจกรรมส่งเสริมการตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม กิจกรรมเสริมสร้างการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตนเองให้สมบูรณ์แข็งแรง กิจกรรมออมทรัพย์ การประหยัด อดออม ของนักเรียน กิจกรรมกิจกรรมเข้าแถวตามลำดับ กิจกรรมการเสริมสร้างการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ กิจกรรมการดูแลรับผิดชอบความสะอาดภายในบริเวณโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน ในด้านความรับผิดชอบของโรงเรียน ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และจำเป็นจะต้องพัฒนากำลังเยาวชน ของชาติให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ โดยการหาแนวทางส่งเสริมหรือสร้างความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ให้แก่เยาวชนตั้งแต่เด็กๆเพื่อเป็นรากฐานและเป็นนิสัยติดตัวไปตลอดชีวิตจะได้ไม่ก่อให้เกิดปัญหาหรือ ภาระของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง “การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของ นักเรียน โรงเรียนโคกสำราญวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” พบว่าในปัจจุบันตกอยู่ใน กระแสวัตถุนิยม ขาดการกลั่นกรองและเลือกใช้ วัฒนธรรมสมัยใหม่จากต่างประเทศที่เหมาะสม จึงก่อให้เกิดปัญหาทางด้านศีลธรรมและสังคม มากขึ้น ค่านิยมของสังคมไทยได้เบี่ยงเบนเอกลักษณ์ วัฒนธรรมที่ดีงาม และคุณค่าชีวิตเรียบง่าย ขาดคุณธรรมจริยธรรมที่ดีในการจัดการ การส่งเสริมคุณธรรม จึงมีความสำคัญส่วนหนึ่งในการให้การศึกษาและเป็นงานเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาอบรมในโรงเรียนได้แก่ ครู อาจารย์ และสถาบันการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับ ใดเป็นสถานที่อบรม สั่งสอนโดยตรงและทางอ้อม และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศีลธรรม หรือ ศาสนาต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ดีของนักเรียน สภาพปัญหาเกี่ยวกับ ระเบียบวินัยของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การเรียนโดยตรง ซึ่งปัญหาเหล่านี้โรงเรียนจะทำให้ ความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาโดยการกำหนด นโยบายที่ชัดเจน บุคลากรจะต้องมี ความตระหนักในปัญหา ทำตนให้เป็นพอบอย่างที่ดี จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวินัย นักเรียนและกระตุ้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งจะส่งผลดีต่อการเรียน การสอนและการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา (ไสว รินทราช, 2552 : 3) และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพการดำเนินการส่งเสริม ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร” พบว่า ปัจจุบันนักเรียนขาดความมีวินัยเป็นปัญหาที่รุนแรงขึ้นเป็นผลมาจากความแปรปรวนทางอารมณ์ ปัญหา การปรับตัวเนื่องจากพัฒนาการทางร่างกายและสื่อต่างๆ เข้าสู่โรงเรียนทำให้นักเรียนปฏิบัติตามแบบ อย่างที่ได้พบเห็นหากสื่อเทคโนโลยีทำให้เยาวชน ขาดความมีวินัย ดังนั้นการปฏิรูปการเรียนนั้นให้สถาน ศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนรู้คุณธรรมใช้เครือข่ายการศึกษาาร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน เสริมสร้างวินัยและสนับสนุนให้นักเรียนประกอบความดี ซึ่งตรงกับแนวทางปฏิบัติงาน ตามรอย พระยุคลบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่พระราชทานไว้ว่า จะต้องฝึก ต้องสร้างวินัยใน คนเองสำหรับควบคุม ประคับประคองให้สามารถปฏิบัติความดีได้อย่างเหนียวแน่นตลอดต่อเนื่อง

มิให้ขาดตอนหรือขาดวิ่นลงและต้องมีวินัยเคร่งครัด มีความขยัน พากเพียร มีความกล้าหาญ อดทนและมีสติ ยิ่งคิดอย่างสูง (เดือนเพ็ญ ชัยพรพัฒนา, 2559 : 3)

2. การศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ในการบริหารจัดการประกอบด้วย 4 องค์ ประกอบ คือ การศึกษาสภาพวินัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก การศึกษารูปแบบวินัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ และการเสนอรูปแบบใช้แบบสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ สอดคล้องกับผลการศึกษาวินัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่าการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ การเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี 2) เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังกล่าว และ 3) เพื่อประเมิน ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนที่สร้างขึ้น โดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอน 1 ศึกษาสภาพการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา และสัมภาษณ์เชิงลึกกับ ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ขั้นตอน 2 สร้างรูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ บริหารการศึกษา จำนวน 17 คน ขั้นตอน 3 ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบที่สร้างขึ้น เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการ วิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน 2. รูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดนโยบายในการจัดการ เรียนรู้ และบูรณาการหลักสูตร 2) การจัดสภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาความมีวินัยนักเรียน 3) การประกาศเกียรติคุณนักเรียน ผู้ทำคุณงามความดี มีวินัยในตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี 4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับครู ครอบครัว ชุมชน สังคม 5) การนิเทศติดตามผลการเสริมสร้างวินัยนักเรียนอย่างเป็นระบบ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3. การประเมินความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนที่พัฒนาขึ้น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (วิภาส ทองสุทธิ, 2560) เช่นเดียวกับผลการศึกษาวินัยเรื่อง “การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์”

โดยผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองนักเรียน ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา และการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน โดยใช้การประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงาน สังกะตจากมีการตรงต่อเวลาของนักเรียน นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียนได้ทันเวลาเพิ่มขึ้น มากกว่าเดิม นักเรียนส่วนใหญ่มีการรักษาความสะอาดของโรงเรียน ตามโครงการประกวดเขตพื้นที่รับผิดชอบ ทำให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบในหน้าที่ของนักเรียนได้ดีขึ้นโดยไม่ต้องสั่งหลาย ๆ ครั้ง จำนวนนักเรียนมีพฤติกรรมขาดระเบียบวินัยจำนวนลดลง แต่ยังมีส่วนหนึ่งที่ยังไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ตามที่กลุ่มผู้ร่วมจัดการศึกษาจัดขึ้น จึงใช้วิธีการพัฒนาในวงรอบ 2 โดยใช้กิจกรรมสัปดาห์แห่งการแต่งกาย กิจกรรมสัปดาห์แห่งการตรงต่อเวลา กิจกรรมประกวดเขตพื้นที่การรับผิดชอบการทำ ความสะอาดบริเวณโรงเรียนนักเรียนมีวินัยความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น (เพ็ญญา ปาสาวัน, 2554)

3. การนำเสนอรูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ จะต้องอาศัยหลาย ๆ ด้านเพื่อสร้างให้เกิดระเบียบวินัยในนักเรียน ผู้บริหารจะต้องสร้างให้ครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครู อาศัยความรักระหว่างครูและเด็ก ให้มีการประสานงานระหว่างครูและผู้ปกครอง เพื่อเป็นการนำผลการศึกษาไปปรับปรุงแก้ไข และใช้เป็นบรรทัดฐาน ในการกำหนดแนวทางการ จัดกิจกรรมให้มีทิศทางไปในทางเดียวกันสอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5” พบว่านักเรียนผู้ปกครอง มีความรู้มีความเข้าใจในแนวปฏิบัติ ผู้ปกครองมีความ พึงพอใจมาก การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวินัย พบว่า ด้านความสะอาด นักเรียนมีความรับผิดชอบในการ ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบ ดูแลความสะอาด ทั้งในห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ ด้านการตรงต่อเวลา นักเรียนมีความตรงต่อเวลา ด้านการแต่งกาย นักเรียนแต่งกายสะอาด และด้านการเข้าแถว นักเรียนเข้า แถวเป็นระเบียบมากขึ้น ผลการประเมินพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนพบว่า ก่อนการพัฒนาวินัย นักเรียน พฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรักษาความสะอาด อยู่ในระดับน้อย หลังการพัฒนาวินัยนักเรียน พฤติกรรมความมีวินัย ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก วงรอบที่ 2 พฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน (จักรกรี งามสมบัติ, 2555) ยังสอดคล้องงานวิจัยเรื่อง “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริม สร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนวังยางวิทยาคม สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22” พบว่า หลังจากศึกษาสภาพ และปัญหา เกี่ยวกับวินัยนักเรียน ปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านทางครอบครัว และ ด้านนักเรียน โดยนำปัญหาที่พบมาดำเนินการจัดกิจกรรม เสริมสร้างวินัยทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการเข้าแถว ด้านการแสดงความรัก และด้านการรักษาความสะอาด โดยใช้ แนวทางเสริมสร้างวินัยนักเรียน ประกอบด้วย 1) การประชุมแบบมีส่วนร่วม 2) กิจกรรมการสร้างเสริม วินัยนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมสัปดาห์เสริมสร้าง วินัยนักเรียน กิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรมทุกวันศุกร์

วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น 219
ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2564

กิจกรรมเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม เสริมสร้างวินัย กิจกรรมคนดีศรีวังยาว 3) การนิเทศภายในแบบ ประชุมนิเทศ ผลการติดตามการเสริมสร้างวินัยนักเรียน พบว่า จากการดำเนินงานตามแนวทางการ เสริมสร้างวินัยนักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านวินัยดีขึ้น จากผล หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนสูงกว่าก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน (สิริกร ไชยราช, 2556)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) เป็นแนวทางให้เขตพื้นที่การศึกษานำกระบวนการจากรูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียน เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ไปปรับใช้และสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียน ในสังกัดให้เข้าใจกระบวนการปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การบริหารกิจกรรมนักเรียนที่เสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบและนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

2) เครือข่ายสถานศึกษา ควรมีการดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบเนื่องจากการศึกษาสภาพการมีวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบมีข้อควรปรับแก้ไข ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงเสนอเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 และมีการนิเทศติดตามอย่างจริงจังและ ต่อเนื่อง

3) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายกระตุ้นให้โรงเรียนในสังกัดตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ และมีแนวปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) ส่งเสริมกิจกรรมที่เสริมสร้างความผูกพันระหว่างครูและนักเรียน ให้มีความใกล้ชิด ความไว้วางใจ ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ส่งเสริมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น

2) นำผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาระเบียบวินัยด้านความรับผิดชอบ มาปรับใช้อย่างจริงจัง มีการวัดผลประเมินผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3) นำผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มจากการทำวิจัยครั้งนี้ เผยแพร่ เพื่อเป็นประโยชน์ ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

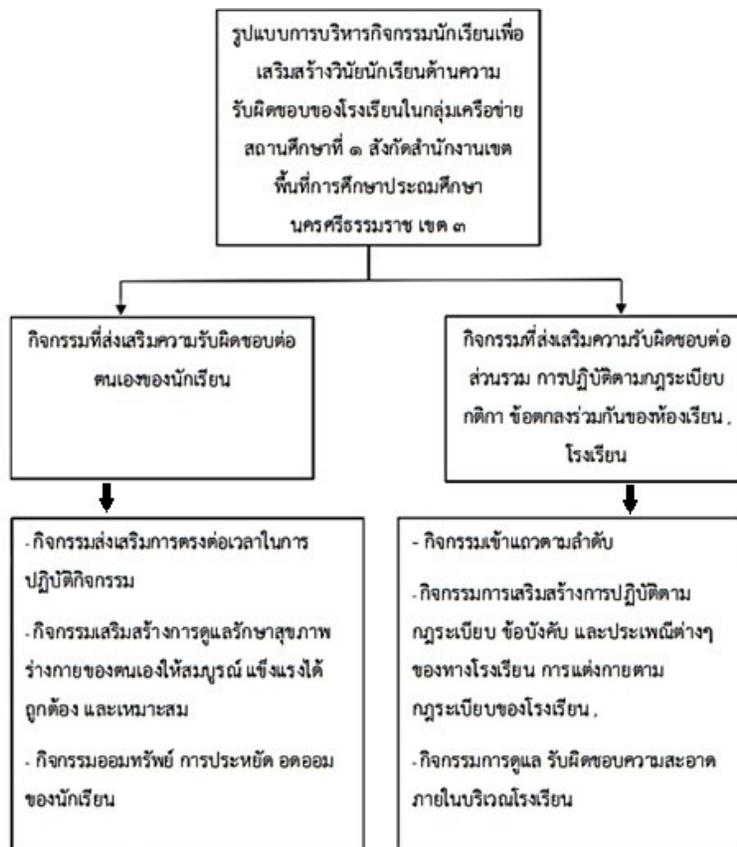
1) ควรมีการศึกษาประเมินโครงการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

2) ควรศึกษาวิจัยการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

3) ควรมีการศึกษาวินัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกับกิจกรรมเสริมสร้างวินัย ด้านความรับผิดชอบ

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 โดยใช้กิจกรรม 6 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมส่งเสริมการตรงต่อเวลา ในการปฏิบัติกิจกรรม, กิจกรรมเสริมสร้างการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตนเองให้สมบูรณ์ แข็งแรง, กิจกรรมออมทรัพย์ของนักเรียน, กิจกรรมเข้าแถวตามลำดับ, กิจกรรมการเสริมสร้างการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของทางโรงเรียน, กิจกรรมการดูแลรับผิดชอบความสะอาดภายในบริเวณโรงเรียน มีการนิเทศกำกับ ติดตามผล สามารถทำให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมีความรับผิดชอบในงานที่ตนได้รับมอบหมาย เป็นที่น่าพอใจสามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนที่มีพฤติกรรมดังกล่าว เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบให้เพิ่มสูงขึ้นโดยควรดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ภาพที่ 1 โมเดลรูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน
ด้านความรับผิดชอบของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- จักรกรี่ งามสมบัติ. (2555). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียน บ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 5. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เดือนเพ็ญ ไชยพรพัฒนา. (2559). การศึกษาสภาพการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช (2561). พระราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 หน้า 35 (13 ตุลาคม 2561).
- เพ็ญภา ปาสาวัน. (2543). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิภาส ทองสุทธิ. (2560). รูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สิริกร ไชยราช. (2556). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียน วังยาววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ในวิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุนิษา ร่มคำ. (2562). การส่งเสริมการพัฒนาวินัยนักเรียนในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ไสว รินทรราช. (2552). การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนโคกสำราญวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.